

Utbildningsutskottets betänkande 2019/20:UbU9

Studiestöd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om studiestödet med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor bl.a. om villkoren för studiemedel, fribeloppet, indragen studiehjälp, återbetalning och avskrivning av studieskulder och om studiemedelsberättigade utbildningar.

I betänkandet finns två reservationer (M, KD) och tre särskilda yttranden (M, SD, KD).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Villkoren för studiemedel.....	6
Återbetalning av studieskulder.....	14
Studiemedelsberättigade utbildningar	16
Studielån till körkortsutbildning.....	18
Motioner som bereds förenklat.....	19
Reservationer	20
1. Indragen studiehjälp m.m., punkt 3 (M)	20
2. Studielån till körkortsutbildning, punkt 6 (KD).....	20
Särskilda yttranden	22
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M).....	22
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)	22
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD).....	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	23
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7	27

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Studiemedel för vidareutbildning och omställning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1829 av Mattias Jonsson och Gunilla Carlsson (båda S) och

2019/20:2329 av Sara Heikkinen Breitholtz (S).

2. Fribeloppet

Riksdagen avslår motion

2019/20:1628 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

3. Indragen studiehjälp m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3095 av Noria Manouchi (M) och

2019/20:3326 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 1 (M)

4. Återbetalning av studieskulder

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1379 av Elin Lundgren och Patrik Lundqvist (båda S) och

2019/20:2615 av Johan Löfstrand m.fl. (S).

5. Studiemedelsberättigade utbildningar

Riksdagen avslår motion

2019/20:3171 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3.

6. Studielån till körkortsutbildning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2428 av Jan Ericson (M) och

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 64.

Reservation 2 (KD)

7. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 16 januari 2020

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Lars Püss (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvist (SD), Linus Sköld (S), Gudrun Brunegård (KD), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Robert Hannah (L) och Mats Berglund (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande 32 motionsyrkanden om studiestödet från allmänna motionstiden 2019/20. Av dessa bereds 21 motionsyrkanden förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. villkoren för studiemedel, studiemedel för vidareutbildning och omställning, fribeloppet, indragen studiehjälp, återbetalning och avskrivning av studieskulder och studiemedelsberättigade utbildningar.

Utskottets överväganden

Villkoren för studiemedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studiemedel för vidareutbildning och omställning, om fribeloppet och om indraget studiemedel vid olovlig frånvaro.

Jämför reservation 1 (M).

Motionerna

Studiemedel för vidareutbildning och omställning

I motion 2019/20:1829 av Mattias Jonsson och Gunilla Carlsson (båda S) framför motionärerna att man bör överväga behovet av att bredda utbildnings- och studiemedelssystemet. För att möjliggöra vidareutbildning under hela yrkeslivet krävs att utbildnings- och studiemedelssystemet inte enbart riktar sig till unga heltidsstuderande, menar motionärerna. Man bör även överväga om det behöver bli enklare att kombinera arbete med studier och möjligt att få studiemedel högre upp i åldern.

I motion 2019/20:2329 av Sara Heikkinen Breitholtz (S) anför motionären att man bör överväga hur utbildningssektorn och möjligheterna till ett livslångt lärande skulle kunna påverkas av ökad flexibilitet samt ökad finansiering. Motionären nämner flera åtgärder som kan bidra till ökad flexibilitet, bl.a. ett utökat antal veckor med studiemedel, avskrivning av studieskulder för vissa bristyrken och höjd åldersgräns för studielån.

Fribeloppet

I motion 2019/20:1628 av Ann-Sofie Lifvnhage (M) föreslår motionären att rätten till studiemedel ska frigöras från inkomst av lön och i stället kopplas till avklarade poäng. Att arbeta under studietiden är enbart av godo så länge studenten fullföljer sin utbildning, menar motionären.

Indragen studiehjälp m.m.

I kommittémotion 2019/20:3326 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3 föreslås att studiemedelssystemet ska utredas så att det både kan bli mer flexibelt och mer rättvist vad gäller reglerna om att endast de som deltar i undervisningen ska ha rätt till studiemedel och studiebidrag. Motionärerna framhåller bl.a. att uppföljningen av studiemedlen när det gäller elever som skolkar från undervisningen skiljer sig åt mellan elever som studerar på gymnasial nivå och som är under respektive över 20 år.

I motion 2019/20:3095 av Noria Manouchi (M) lämnas förslag om att indraget studiemedel för olovlig frånvaro från undervisningen i gymnasieskolan inte bör kompenseras med höjda utbetalningar av försörjningsstöd från socialtjänsten. I dag saknas ekonomiska incitament som säkerställer närvaro i skolan för elever som lever i familjer med försörjningsstöd, menar motionären.

Bakgrund och gällande rätt

Studiemedel för vidareutbildning och omställning

Åldersgränsen för studiemedel

Studiemedel består av studiebidrag och studielån. Studiemedel får lämnas längst t.o.m. det kalenderår då den studerande fyller 56 år (se 3 kap. 3 § studiestödslagen [1999:1395]). Rätten till studiemedel i form av lån är dock begränsad fr.o.m. det år den studerande fyller 47 år, vilket innebär att det högsta antalet veckor med studielån en studerande har rätt till minskar för varje år mellan 47 och 56 års ålder. Detta gäller oavsett studienivå. Från och med det år den studerande fyller 57 år upphör således både rätten till bidrag och rätten till lån (se 3 kap. 9 § studiestödslagen). Den senaste höjningen av åldersgränserna trädde i kraft den 1 juli 2014. Då höjdes den övre åldersgränsen för studiemedel från 54 till 56 år, och nedtrappningen i rätten att låna höjdes med två år från 45 till 47 år. Syftet med höjningen var bl.a. att utöka möjligheten att finansiera sina studier med studiestöd för att möjliggöra för fler att arbeta längre (prop. 2013/14:1 utg.omr. 15, bet. 2013/14:UbU2 s. 29 f., rskr. 2013/14:105).

Extra studieveckor

För varje utbildningsnivå (grundskolenivå, gymnasienivå och eftergymnasial nivå) finns det gränser för antalet veckor med studiemedel. Beroende på vilken tidigare utbildning den studerande har kan studiemedel betalas ut för studier på grundskolenivå under 40, 80 eller 100 veckor och för studier på gymnasienivå under antingen 80 eller 120 veckor. För studier på eftergymnasial nivå kan studiemedel beviljas för 240 veckor.

När det gäller äldre studerande kan en person fr.o.m. det år då han eller hon fyller 40 år få studiemedel under ytterligare högst 40 veckor om det finns särskilda skäl. Med särskilda skäl avses om en person av arbetsmarknadsskäl eller av personliga eller andra liknande skäl behöver fullfölja en utbildning eller behöver en vidareutbildning eller en breddad utbildning som inte ryms inom återstående antal studiemedelsveckor. För att studiemedel ska kunna lämnas med hänsyn till särskilda skäl, bör det före studiernas början ha gått en viss tid sedan den studerande hade studiestöd för studier på den aktuella studienivån (3 kap. 8–10 §§ studiestödslagen [1999:1395], 3 kap. 6 och 7 §§ studiestödsförordningen [2000:655] och 5 kap. 1 § CSNFS 2001:1).

Studiestartsstödet

Lagen (2017:527) om studiestartsstöd trädde i kraft den 2 juli 2017. Studiestartsstödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet fungerar även som ett verktyg som kommunerna ska kunna använda för att se till att vuxna med utbildningsbehov deltar i utbildning. Studiestartsstödet är ett bidrag och ett komplement till studiemedelssystemet (prop. 2016/17:158, bet. 2016/17:UbU20, rskr. 2016/17:285).

Enligt lagen om studiestartsstöd ska kommunen vid prövningen av en ansökan om stöd bedöma om sökanden tillhör målgruppen för studiestartsstödet (27 §). Om en kommun har beslutat att en sökande uppfyller villkoren ska Centrala studiestödsnämnden (CSN) pröva övriga förutsättningar för att studiestartsstöd ska kunna beviljas (28 §). CSN får endast betala ut studiestartsstöd om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för (29 §).

Anpassade maximitider med studiemedel

Utredningen om tryggare och effektivare studier har i sitt slutbetänkande (SOU 2018:73) föreslagit åtgärder inom studiemedelssystemet i syfte att öka genomströmningen i högskolan. Utredningen bedömde bl.a. att genomströmningen i högskolan generellt sett är god och att prestationsgraden bland studerande med studiemedel har ökat de senaste åren. Enligt utredningen finns det ändå en förbättringspotential för vissa grupper av studerande inom högskolan som kan påverkas av förändringar inom studiemedelssystemet, framför allt för studerande med studiemedel på fristående kurser. De åtgärder som utredningen övervägde var en examensbonus till studerande som tar examen före en viss ålder, anpassade maximitider med studiemedel utifrån utbildningens längd, höjda studiemedel och skärpta resultatkrav. Åtgärderna bedömdes enligt utredningen antingen vara kostnadsdrivande och svåra att finansiera inom ramen för uppdraget eller innebära tvång och ökad press snarare än stimulans och positiva incitament. Utredningen föreslog därför inte någon av dessa åtgärder.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Utredning om generösare villkor för omskolning högre upp i åldrarna

Av punkt 14 i den sakpolitiska överenskommelsen mellan regeringspartierna och Centerpartiet och Liberalerna, det s.k. januariavtalet, framgår bl.a. att möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna ska utökas och att det ska ges mer generösa villkor för detta inom studiemedelssystemet.

Under 2019 har en utredare biträtt Utbildningsdepartementet med att ta fram förslag till åtgärder inom studiemedelssystemet för att främja omställning och vidareutbildning högre upp i åldrarna (U2019/01742/UH). Utredaren har

haft i uppdrag att bl.a. lämna förslag på en väl avvägd övre åldersgräns inom studiemedelssystemet. När det gäller förslag som rör den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel har utredaren även haft i uppdrag att vid behov lämna förslag på anpassningar av den s.k. lånetrappan, dvs. det regelverk som innebär att rätten till studielån successivt begränsas från en viss ålder, samt vid behov lämna förslag på förändrade återbetalningsregler och avskrivningsregler i syfte att bl.a. helt eller delvis identifiera möjlig finansiering för övriga förändringar som föreslås.

I promemorian Bättre studiestöd till äldre (U2019/04318/UH) föreslås bl.a. att åldersgränsen för rätt till studiemedel ska höjas från 56 till 60 år och att nedtrappningen i rätten att låna ska börja vid 51 år och sluta vid 60 år. Vidare föreslås höjda åldersgränser för återbetalning av studielån och ett utökat antal veckor med studiemedel för personer över 40 år. Bestämmelserna om utvidgade undantag från veckogränserna för äldre föreslås träda i kraft den 1 januari 2021 och tillämpas i fråga om studiemedel som lämnas för tid fr.o.m. ikraftträdandet.

Betänkandet har remitterats. Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 17 mars 2020.

Fribeloppet

Gällande rätt

Studiemedel består av studiebidrag och studielån. Studiemedlen uppgår till totalt 2 715 kronor per studievecka för heltidsstudier 2020 (10 860 kronor för studier på heltid i fyra veckor). Studiemedlen är till viss del behovsprövade, vilket innebär att inkomster som under ett kalenderhalvår överstiger ett visst belopp – fribeloppet – minskar studiemedlen (både bidrag och eventuellt lån minskar proportionellt).

Fribeloppet för 2019 uppgår till 180 150 kronor per kalenderår (40 veckor) vid heltidsstudier, eller 90 075 kronor per termin (20 veckor). Fribeloppet varierar med hänsyn till det antal veckor och den studietakt som den studerande har studiemedel för under kalenderhalvåret. Ju fler veckor den studerande har studiemedel under kalenderhalvåret, desto lägre är fribeloppet och omvänt (3 kap. 16–18, 21 och 22 §§ studiestödslagen, 3 kap. 16 § studiestödsförordningen och 9 kap. CSNFS 2001:1 [CSN:s författningssamling]).

Riksdagens behandling

Riksdagen har ställt sig bakom förslag som innebär att fribeloppet vid två tillfällen, den 1 januari 2011 och den 1 januari 2014, höjdes med ca 30 000 kronor per år, dvs. totalt ca 60 000 kronor per år (prop. 2009/10:1 utg.omr. 15, bet. 2009/10:UbU2, rskr. 2009/10:127 och prop. 2013/14:1 utg.omr. 15, bet. 2013/14:UbU2, rskr. 2013/14:105).

Utredningen om tryggare och effektivare studier

Utredningen om tryggare och effektivare studier (U 2017:06) överlämnade sitt slutbetänkande Studiemedel för effektiva studier (SOU 2018:73) i september

2018. Utredningen har haft i uppdrag att föreslå väl avvägda nivåer för fribeloppet inom studiemedelssystemet i syfte att skapa ett långsiktigt hållbart system samt att undersöka möjligheten att undanta inkomster under sommarferier. Enligt utredningens förslag bör fribeloppet åldersanpassas i tre nivåer med ett sänkt fribelopp för studerande som är yngre än 30 år och ett höjt fribelopp för studerande över 40 år. Studerande som är 30 till 39 år föreslogs ha samma fribeloppsnivå som i dag. Sänkningen respektive höjningen uppgår till ca 25 000 kronor (2018) vid heltidsstudier i 40 veckor. Vidare framförs att genom ett åldersdifferentierat fribelopp kan inkomstprövningen inom studiemedelssystemet ges olika mål: Genomströmning blir målet för den yngsta studerandegruppen och att underlätta omställning målet för den äldsta studerandegruppen.

Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Bättre studiestöd till äldre

Frågan om ett högre fribelopp som en åtgärd för att främja omställning och vidareutbildning högre upp i åldrarna behandlas även i promemorian Bättre studiestöd till äldre (U2019/04318/UH). I promemorian framkommer att fribeloppet för studerandes inkomster redan bedöms vara väl tilltaget och därmed inte behöver höjas. Enligt promemorian skulle ett höjt fribelopp dessutom sänka de studerandes prestationer, vilket skulle påverka genomströmningen negativt. Vidare bedöms att det heller inte är lämpligt att undanta inkomster från inkomstprövningen då det skulle innebära att man bortser från de studerandes verkliga ekonomiska situation. Rätten till studiemedel bör bestämmas efter en objektiv bedömning av studerandes samtliga inkomster i förhållande till fribeloppsnivån, framför utredaren.

Betänkandet har remitterats. Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 17 mars 2020.

Indragen studiehjälp m.m.

Bakgrund och gällande rätt

Studiestödet

Studiestödet, som avser alla bidrag och lån för studier, är en del av utbildningspolitiken och har bl.a. som mål att det ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden. Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades något genom riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58).

Studiehjälp

Studiehjälp består av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg. Studiebidrag lämnas fr.o.m. kvartalet närmast efter det kvartal då den studerande fyller 16 år, och som längst t.o.m. första kalenderhalvåret det år då den studerande fyller 20 år (2 kap. 3 § studiestödslagen). Studiebidraget höjdes den 1 juli 2018 med 200 kronor i månaden och uppgår nu till 1 250 kronor per månad under tio månader per år (prop. 2017/18:1 utg. omr. 15, bet. 2017/18:UbU11).

Inackorderingstillägg får lämnas till den som får studiehjälp och läser på bl.a. en fristående gymnasieskola, fristående gymnasiesärskola och folkhögskola. För att få inackorderingstillägg ska den studerande bl.a. vara inackorderad och restiden mellan hemmet och skolan vara minst två timmar varje dag. Inackorderingstillägget kan fås t.o.m. terminen det år den studerande fyller 20 år (se 2 kap. 1–3 §§ studiestödslagen, 2 kap. 2 och 8 §§ studiestödsförordningen och 1 kap. 3 § CSNFS 2001:6 om studiehjälp).

Extra tillägg är ett bidrag som den som studerar på gymnasiet kan få utöver studiebidraget om den studerandes familj har låga inkomster. Det extra tillägget uppgår till 855, 570 eller 285 kronor per månad beroende av elevens och föräldrarnas sammanlagda inkomster och förmögenhet. För att kunna få det extra tillägget måste familjens inkomst vara lägre än 125 000 kronor före skatt under ett läsår (2 kap. 3 § studiestödslagen och 2 kap. 9–14 §§ studiestödsförordningen).

Studiemedel för studier på vuxenutbildningen

Studiemedel består av en bidragsdel och en frivillig lånedel. Den som är över 20 år kan ansöka om studiemedel för studier på grundskole- och gymnasienivå på komvux och folkhögskola eller på högskola, universitet eller yrkeshögskola. Nivån på studiemedlet beror bl.a. på studietakt, antal studieveckor och på övriga inkomster. År 2020 uppgår studiemedlen totalt till 2 715 kronor per studievecka för heltidsstudier (10 860 kronor för studier på heltid i fyra veckor).

Indraget studiebidrag

Under läsåret 2017/2018 fick ca 27 800 elever sitt studiebidrag (studiehjälp) indraget på grund av skolk. Det motsvarar 8,5 procent av samtliga gymnasieelever som fick studiebidrag samma läsår.

Studiehjälp betalas ut månadsvis i efterskott och endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier för vilka studiehjälpen har beviljats. Om den studerande inte är myndig betalas studiehjälpen ut till den studerandes föräldrar eller annan vårdnadshavare (2 kap. 31–33 §§ studiestödsförordningen).

Av 2 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att huvudregeln för rätt till studiehjälp är studier på heltid. Vidare framgår av CSN:s föreskrifter att det med heltidsstudier menas att den studerande använder hela sin arbetstid till studier och kontinuerligt deltar i undervisningen, om det inte finns giltiga skäl

att utebli (2 kap. 2 § CSNFS 2001:6). En studerande som endast har några enstaka timmars frånvaro per månad utan giltigt skäl kan ändå anses studera på heltid (ÖKS, Avgöranden, Vägledning om otillåten frånvaro).

En skola ska lämna uppgifter till CSN bl.a. om elever som har annan studie-takt än heltid. Uppgifterna ska lämnas på det sätt som CSN och skolan kommit överens om (6 kap. 9 § studiestödsförordningen samt 9 kap. 4–5 §§ CSNFS 2001:6). Enligt praxis bedöms ogiltig frånvaro som uppgår till fyra timmar eller mer under en månad motsvara att studierna bedrivs på deltid (ÖKS, Avgöranden, dnr 2012-03168).

Av studiestödslagen framgår att om en studerande har fått studiemedel felaktigt ska det som betalats ut för mycket krävas tillbaka. Om ett återkrav avser studie hjälp till en studerande som vid utbetalningstillfället var omyndig, är det den som då var den omyndiges förmyndare som är betalningsskyldig (5 kap. 1 och 3 §§ studiestödslagen).

Det finns ingen motsvarande reglering om otillåten frånvaro i regelverket för studiemedel. Därmed omfattas inte äldre studerande på komvux och folkhögskola av regelverket om ogiltig frånvaro. Däremot kan en studerande som avbryter sina studier bli återbetalningsskyldig för studiemedel som har utbetalats (5 kap. 1–2 §§ studiestödslagen).

Angående rätten till och beräkningen av försörjningsstöd

Enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken (1949:381) har föräldrar underhållsskyldighet fram till att barnet fyller 18 år. Om barnet går i skolan efter denna tidpunkt är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess barnet fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på något annat sätt har enligt 4 kap. 1 § första stycket SoL rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) ges rekommendationer till stöd för bedömningen i vissa fall av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

I samband med Socialnämndens bedömning av behovet av ekonomiskt bistånd beräknas hushållets samtliga faktiska inkomster. Inkomster som i sin helhet ska räknas med är t.ex. lön, arbetslöshetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning, pension, underhållsstöd, barnbidrag och studiebidrag. Det s.k. extra tillägget till studiebidrag påverkar dock inte rätten till ekonomiskt bistånd (Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten, s. 120 f.).

Utskottets ställningstagande

Sverige har ett av världens mest generösa studiestöd som syftar till att göra det möjligt för människor att söka sig vidare till studier efter slutförd skolgång. I dagens kunskapssamhälle ställs det krav på kompetensutveckling under större delen av yrkeslivet. Studiestödssystemet, däribland studiestartsstödet, är därmed en betydelsefull faktor för att möjliggöra omställning i arbetslivet och till att öka rekryteringen till studier för personer med stort utbildningsbehov.

Utskottet välkomnar att det både i den sakpolitiska överenskommelsen mellan regeringspartierna och Centerpartiet och Liberalerna, det s.k. januariavtalet, och i budgetpropositionen för 2020 har framförts att det är centralt att utöka möjligheterna att vidareutbilda sig eller omskola sig högre upp i åldrarna. Regeringen har även aviserat att den avser att göra studiemedelsystemet mer generöst för äldre. Utskottet vill i sammanhanget påminna om den utredning som har tagit fram förslag till åtgärder inom studiemedelsystemet för att främja omställning och vidareutbildning, bl.a. förslag gällande åldersgränser och antal veckor med studiemedel. Utredningen har remitterats, och utskottet ser inga skäl till att föregripa denna beredning. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2019/20:1829 (S) och 2019/20:2329 (S).

Som utskottet har redogjort för ovan bereds inom Regeringskansliet de förslag om fribeloppet som lämnats dels av Utredningen om tryggare och effektivare studier (SOU 2018:73), dels i promemorian Bättre studiestöd till äldre (U2019/04318/UH). Utskottet anser att man bör invänta regeringens beredning av dessa förslag. Därmed avstyrks motion 2019/20:1628 (M).

När det gäller indragen studiehjälp m.m. vill utskottet anföra följande. Det är av stor vikt att eleverna deltar i gymnasieskolans undervisning. Närvaro är grunden för kunskap och för att uppnå gymnasieexamen, vilket i sin tur är avgörande för ungas etablering i samhället. För att öka incitamenten att fullfölja en gymnasieutbildning är enligt utskottets mening regelverket för återkrav av studiemedel för elever som inte deltar i undervisningen rimligt. Det är också rimligt att prestationskraven för och uppföljningen av studiemedel för studerande inom vuxenutbildningen är annorlunda utformade.

När det sedan gäller yrkandet om att försörjningsstödet inte bör kompensera för ett indraget studiestöd vill utskottet påminna om att beräkningen av försörjningsstödet ska utgå från hushållets samtliga faktiska inkomster, däribland studiebidraget. För familjer med försörjningsstöd utgör därmed studiemedlet en del av familjens samlade inkomst. Med hänvisning till det anförda ser utskottet inga skäl till att bifalla motionerna 2019/20:3095 (M) och 2019/20:3326 (M) yrkande 3.

Återbetalning av studieskulder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om återbetalning av studieskulder för värnpliktiga och för lärare i lands- och glesbygdsskolor.

Motionerna

I motion 2019/20:1379 av Elin Lundgren och Patrik Lundqvist (båda S) föreslås att man bör överväga en översyn av systemet för värnpliktigas återbetalning av studieskulder till CSN. För att underlätta för personer som påbörjat eller avslutat studier inom högskolan att genomföra värnplikt bör enligt motionärerna återbetalningen av studieskulder skjutas upp till det att värnpliktstiden är avslutad.

I motion 2019/20:2615 av Johan Löfstrand m.fl. (S) lämnas förslag om att göra det möjligt för arbetsgivare att betala av anställdas studielån för att på så sätt förbättra kompetensförsörjningen på landsbygden. Motionärerna menar att en sådan förändring skulle kunna bidra till att rekryteringsproblematiken på lands- och glesbygden bryts, till att färre skolor behöver stänga på grund av kompetensbrist och till att fler lärare stannar kvar i lands- och glesbygdsskolor även efter studielånet har betalats av.

Bakgrund och gällande rätt

Regelverk för återbetalning av studieskuld

Enligt studiestödslagen ska den som har fått studielån betala tillbaka lånet. På lånet ska en årlig ränta betalas. Regeringen fastställer före varje kalenderårs början den ränta som ska gälla under året. För 2020 har räntan på studielån fastställts till 0,16 procent. Vidare får regeringen föreskriva att ränta inte ska beräknas på studielån för den tid då låntagaren fullgör en längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt (4 kap. 1–2 §§ studiestödslagen och 4 kap. 1 § studiestödsförordningen).

Återbetalningstiden är som mest 25 år. Årsbeloppet för varje år beräknas utifrån skuldens storlek vid ingången av varje kalenderår, ränta för kalenderåret och den återstående återbetalningstiden. Vidare beräknas årsbeloppet så att återbetalningen ökar med 2 procent varje år, om full betalning sker och räntan enligt första stycket är oförändrad jämförd med föregående år (4 kap. 4 och 8 §§ studiestödslagen).

Låntagaren får ansöka om nedsättning av årsbeloppet om låntagaren tar emot studiehjälp, studiemedel, eller studiestartsstöd, om låntagaren fullgör en längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer, eller om det i något annat fall finns synnerliga skäl. Årsbeloppet får sättas ned till 5 eller 7 procent av låntagarens inkomst, beroende på om låntagaren är äldre eller yngre än 50

år. Årsbeloppet får sättas ned till noll, om årsbeloppet understiger 5 procent av prisbasbeloppet (4 kap. 12–14 §§ studiestödslagen).

Av detta följer att en låntagare som genomför grundutbildning längre än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbudsplikt alternativt deltar i utbildning till reserv- eller yrkesofficer har rätt att, efter ansökan, inte betala på sitt annuitetslån. Årsbeloppet sätts då ned helt under utbildningsperioden (uppgift från rättsavdelningen, CSN 2019-12-04).

Avskrivning av studieskulder

Enligt gällande rätt finns det inga möjligheter att få sina studieskulder avskrivna om en person tar arbete i något bristyrke på landsbygden, i någon särskild del av landet eller utbildar sig till ett visst yrke.

Den parlamentariska landsbygdskommittén (N2015:04) har föreslagit att regeringen ska utreda om det ska bli möjligt att minska studieskulden för personer som bor och är yrkesaktiva i de 23 kommuner som kommittén har identifierat där företagen har särskilda svårigheter när de ska utveckla sina verksamheter. Det innebär enligt kommittén att studiestödet delvis ska kunna skrivas av för personer som väljer att bo och arbeta i landsbygdskommuner med särskilda utmaningar vad gäller demografi och produktionsförutsättningar. Om förslaget genomförs föreslår kommittén att nedskrivning ska ske med 10 procent per år, men med ett tak på 30 000 kronor och minst 3 000 kronor per år. För att få ta del av nedskrivningen krävs att man har avlagt en examen (se Parlamentariska landsbygdskommitténs slutbetänkande För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd [SOU 2017:1]).

Regeringen behandlade frågan om nedskrivning av studieskulder enligt den parlamentariska landsbygdskommitténs förslag i propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179). I propositionen framförde regeringen bl.a. att den avser att vidare analysera inom vilka sektorer som arbetsgivare har svårt att hitta kompetens på landsbygden samt återkomma om lämpliga åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen på landsbygden.

I oktober 2019 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att underlätta kompetensförsörjningen i Sveriges landsbygder (N2019/02735/RTL). Syftet med uppdraget är att underlätta för företag och offentliga arbetsgivare att rekrytera rätt kompetens och därigenom bidra till livskraftiga landsbygder. Uppdraget ska delredovisas senast den 31 mars 2020 och slutredovisas senast den 30 juni 2020.

Utskottets ställningstagande

Förslag om att förbättra kompetensförsörjningen på landsbygden och avskrivning av studielån för vissa yrkesgrupper behandlades senast i betänkande 2019/20:UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd och i betänkande 2018/19:UbU15 Studiestöd. I likhet med tidigare ställningstaganden anser

utskottet att det finns svårigheter med att använda studiestödssystemet som ett regionalpolitiskt instrument eftersom det kan leda till att systemet uppfattas som orättvist av låntagarna. Vidare delar utskottet regeringens uppfattning att en sammanhållen landsbygdspolitik måste behandla kompetensförsörjningsfrågorna ur både ett utbildningsperspektiv och ett näringslivsperspektiv. Utskottet kan konstatera att Tillväxtverket under våren 2020 ska lämna en delredovisning av ett regeringsuppdrag som bl.a. omfattar analys och förslag på åtgärder för att underlätta kompetensförsörjningen i landsbygden.

När det gäller återbetalning av studieskuld för värnpliktiga vill utskottet påminna om att dessa låntagare enligt gällande regelverk inte behöver betala på sitt annuitetslån under utbildningstiden. Mot ovanstående bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2019/20:1379 (S) och 2019/20:2615 (S).

Studiemedelsberättigade utbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studiemedelsberättigade utbildningar i Sverige och i utlandet.

Motionerna

I motion 2019/20:3171 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 föreslås en översyn av de kurser som studenter kan läsa för att bli berättigade till studiemedel. Syftet är att avskaffa möjligheten att få studiestöd för vissa kurser.

I yrkande 3 föreslår motionären att det ska tillsättas en utredning om studiemedelssystemet och att studiestöd inte bör betalas ut för religionsstudier som bedrivs i utlandet. Enligt motionären bör CSN ha fler möjligheter än i dag att neka studier vid vissa universitet.

Bakgrund och gällande rätt

För att en utbildning ska ge rätt till studiemedel måste den vara godkänd. Det är regeringen som bestämmer vid vilka läroanstalter och utbildningar som studenter kan få studiestöd (1 kap. 2 § studiestödsförordningen). I en bilaga till studiestödsförordningen finns en förteckning över de läroanstalter och utbildningar vid vilka studiestöd kan lämnas.

Enligt 3 kap. 21 § studiestödsförordningen får studiemedel lämnas för utlandsstudier på gymnasial eller eftergymnasial nivå om utbildningen kan anses ha en godtagbar standard. Centrala studiestödsnämnden (CSN) beslutar om godtagbar standard för utbildningar på gymnasial nivå. Universitets- och högskolerådet (UHR) beslutar om godtagbar standard för utbildningar på eftergymnasial nivå. För utländska utbildningar kan studiemedel endast utbetalas om motsvarande utbildning i Sverige ger rätt till studiemedel. Om en

utbildning inte tidigare är prövad avgör CSN utbildningens nivå. Prövningen utgår i första hand från vilken nivå motsvarande utbildning i Sverige har.

Enligt 1 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter och allmänna råd om godtagbar standard för utbildningar utomlands på eftergymnasial nivå (UHRFS 2015:2) framgår att en utbildning kan anses ha godtagbar standard om något av följande villkor är uppfyllt

- a. Utbildningen är statligt erkänd genom utbildningslandets myndighet med ansvar för högre utbildning.
- b. Utbildningen är erkänd av en regional myndighet som har statens uppdrag att godkänna utbildningar.
- c. Utbildningen är erkänd av en etablerad ackrediteringsorganisation.
- d. Utbildningen ingår som en del i ett utbytesprogram vid ett svenskt lärosäte på eftergymnasial nivå.
- e. Det finns särskilda skäl.

I bestämmelsen sägs även att detta inte gäller om den som har erkänt eller ackrediterat en utbildning saknar möjlighet eller system för att regelbundet kontrollera efterlevnaden av de kriterier som legat till grund för erkännandet eller ackrediteringen.

Enligt UHR:s allmänna råd framgår att en ackrediteringsorganisation för att anses vara etablerad bör

- a. ha längre erfarenhet av ackrediteringsverksamhet
- b. i sin bedömningsverksamhet verka helt oberoende från de utbildningar som bedöms
- c. ackreditera mer än ett fåtal utbildningar
- d. huvudsakligen ackreditera utbildningar på eftergymnasial nivå
- e. hålla hög kvalitet i sin ackrediteringsverksamhet.

Utlandsstudier som inte är studiemedelsberättigade

Enligt 3 kap. 23 § studiestödsförordningen får studiemedel inte lämnas för en utbildning som

1. är jämförbar med en utbildning i Sverige som inte ger rätt till studiemedel, eller
2. på grund av omständigheter som rör utbildningen eller av något annat särskilt skäl inte rimligen bör ge rätt till studiemedel.

Ett förtydligande av denna paragraf i studiestödsförordningen infördes 2018. Regeringen angav som skäl för sitt förslag att det är väsentligt att sådana utlandsstudier som studiestöd lämnas för både håller en viss kvalitet och i övrigt inte är oförenliga med den svenska regleringen på området och att grundläggande värderingar som exempelvis kommer till uttryck i regeringsformen bör vara vägledande när det gäller beslut om studiemedel (Studiemedel vid utlandsstudier – Förändringar för ett långsiktigt och hållbart system, U2017/04843/GV, s. 16–18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan redogjort för det regelverk och de villkor som krävs för att en utbildning ska ge rätt till studiemedel, både för studier i Sverige och i utlandet. Utskottet anser att gällande regelverk är väl avvägt och vill i sammanhanget särskilt lyfta fram den förändring av studiestödsförordningen som regeringen införde 2018 som ytterligare förtydligar vilka utbildningar i utlandet som inte ska ge rätt till studiemedel. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2019/20:3171 (SD) yrkandena 2 och 3.

Studielån till körkortsutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studielån till körkortsutbildning.

Jämför reservation 2 (KD).

Motionerna

I motion 2019/20:2428 av Jan Ericson (M) föreslår motionären att man bör införa studielån för körkort för alla. Enligt motionären är det orättvist att endast vissa personer som står mycket långt från arbetsmarknaden i dag har möjlighet att få studielån till körkort, medan andra får betala själva. Körkortsutbildning skiljer sig inte från annan utbildning, varför det är rimligt att alla ska kunna få studielån för att ta körkort, menar motionären.

I kommittémotion 2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 64 föreslås att det ska bli möjligt att ta studielån för lastbils- och busskörkort eftersom det råder brist på utbildade yrkeschaufförer.

Bakgrund och gällande rätt

Möjligheten till ett statligt lån för utbildning för B-körkort, s.k. körkortslån, infördes 2018. Resurser tillfördes inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv till anslaget 1:13 Lån till körkort (se prop. 2017/18:1 utg.omr. 14 och 15, bet. 2017/18:AU2, bet. 2017/18:UbU2, rskr. 2017/18:117 och rskr. 2017/18:122 samt prop. 2017/18:161, bet. 2017/18:TU19, rskr. 2017/18:385).

Enligt förordningen (2018:1118) om körkortslån är lånet avsett att finansiera körkortsutbildning vid godkända trafikskolor och riktar sig till vissa arbetslösa personer mellan 18 och 47 år. Centrala studiestödsnämnden (CSN) prövar frågor om körkortslån enligt förordningen. Körkortslån får enligt förordningen beviljas med högst 15 000 kronor och endast en gång per person.

I juni 2018 aviserade regeringen att den avsåg att under 2019 utvidga målgruppen för körkortslånet till unga i åldern 19–20 år som har avslutat en gymnasieutbildning (pressmeddelande Arbetsmarknadsdepartementet, 2018-06-14).

Utskottets ställningstagande

Möjligheten till ett statligt lån för utbildning för B-körkort, s.k. körkortslån, infördes 2018. Lånet är avsett att finansiera körkortsutbildning vid godkända trafikskolor och riktar sig till vissa arbetslösa personer mellan 18 och 47 år. I likhet med tidigare finner utskottet inga skäl för att föreslå en utvidgning av körkortslånet i enlighet med de förslag som framförts av motionärerna. Därmed avstyrks motion 2019/20:2428 (M) och motion 2019/20:2775 (KD) yrkande 64.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD) och 3 (KD).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 har detta gjorts i betänkande 2018/19:UbU15, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2.

Reservationer

1. **Indragen studiehjälp m.m., punkt 3 (M)**

av Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3326 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkande 3 och

avslår motion

2019/20:3095 av Noria Manouchi (M).

Ställningstagande

I dag är studenter på högskola, universitet eller yrkeshögskola berättigade till studiemedel. Även studenter som är över 20 år kan ansöka om studiemedel för studier på grundskole- och gymnasienivå på komvux och på folkhögskola. Däremot möter vissa studenter – de som är yngre än 20 år och studerar på folkhögskola – svårigheter då de endast är berättigade till det lägre studiebidraget. Samtidigt finns det studenter som studerar på gymnasial nivå, men som är över 20 år och därmed berättigade till studiemedel.

Lärare har vittnat om en problematik vad gäller uppföljningen av studiemedlen. Elever som är under 20 år och som skolkar från undervisningen i gymnasieskolan förlorar sitt studiebidrag. Däremot omfattas inte studerande som får studiemedel av samma kontroll om de skolkar. Vi föreslår därför att studiemedelssystemet ska utredas så att det både kan bli mer flexibelt men också mer tydligt och rättvist vad gäller reglerna om att endast de som deltar i undervisningen ska ha rätt till studiemedel och studiebidrag.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. **Studielån till körkortsutbildning, punkt 6 (KD)**

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 64 och
avslår motion
2019/20:2428 av Jan Ericson (M).

Ställningstagande

I dag råder brist på utbildade yrkeschaufförer. En svårighet när det gäller att få fler utbildade yrkeschaufförer ligger i att det i dag inte är möjligt att ta lastbils- och busskörkort med studielån. Jag anser att detta bör ändras så att det är möjligt att få körkortslån från CSN även för yrkesförarutbildningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M)

Kristina Axén Olin (M), Lars Püss (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstagandena som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkande 2018/19:UbU15. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i de sammanhangen men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (SD)

Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstagandena som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkande 2018/19:UbU15. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i de sammanhangen men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstagandena som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i betänkande 2018/19:UbU15. Vi vidhåller de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i de sammanhangen men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:553 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:594 av Jörgen Grubb m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studieskuldssavskrivning för glesbygdslärare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:618 av Robert Stenkvist m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de studenter som går en utbildning där det råder stort behov från marknaden och som är viktig för landets ekonomi ska få höjt studiebidrag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:818 av Per Ramhorn m.fl. (SD):

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda och kostnadskalkylera ett nytt system för att förbättra villkoren för läkare och sjuksköterskor i glesbygden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1146 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskrivning av studieskuld och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1211 av Erica Nådin och Johan Andersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av åldersgränserna i studiemedlen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1285 av Magdalena Schröder (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa inkomstprövningen av studiemedlets lånedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa inkomstprövningen vad gäller inkomst av kapital till följd av

bostadsförsäljning för studiemedlets bidrags- och lånedel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1379 av Elin Lundgren och Patrik Lundqvist (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över systemet för återbetalning av studieskuld till CSN för värnpliktiga och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1628 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frigöra rätten till studiemedel från inkomst av lön och i stället koppla till avklarade poäng och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1656 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att avskaffa inkomstbegränsning vid berättigandet av studiemedel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1829 av Mattias Jonsson och Gunilla Carlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av att bredda utbildnings- och studiemedelsystemet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2329 av Sara Heikkinen Breitholtz (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga hur utbildningssektorn och möjligheterna till ett livslångt lärande skulle kunna påverkas av ökad flexibilitet samt ökad finansiering och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2428 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa studielån för körkort för alla och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2615 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta frågan om att möjliggöra för arbetsgivare att betala av anställdas studielån i arbetet med att förbättra kompetensförsörjningen på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det möjligt att ta lastbils- och busskörkort med studielån och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2788 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa fribeloppet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilket sätt det extra tillägget till studiebidraget ges och hur stödet förhåller sig till andra stöd i arbetet med att förbättra stödet till ekonomiskt utsatta barn och barnfamiljer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2909 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja fribeloppet för att kunna beviljas studiemedel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3069 av Johan Forssell m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den som går polisutbildningen ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3093 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på ett omställningspaket för att förbättra möjligheterna att finansiera högre utbildning senare i livet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3095 av Noria Manouchi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uteblivet studiestöd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att skriva av studieskulder för den som flyttar till en landsbygdskommun, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3108 av Annie Lööf m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja gränsen för studiestöd från 47 år till 60 år och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3117 av Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemen för ersättning till de studerande bör samordnas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3171 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studiebidragets storlek bör anpassas till respektive studieort och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kurser som berättigar till studiestöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa rätten till CSN-stöd för religionsstudier utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3190 av Mats Green m.fl. (M):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter att finansiera studier mitt i livet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3254 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett mer flexibelt studiemedelssystem som premierar studenter som avslutar sina studier före utsatt tid och skapa möjlighet för dem som behöver mer tid och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3326 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på ett omställningspaket för att förbättra möjligheterna att finansiera högre utbildning senare i livet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om studiemedelssystemet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2019/20:553	Adam Marttinen m.fl. (SD)	3
2019/20:594	Jörgen Grubb m.fl. (SD)	15
2019/20:618	Robert Stenkvist m.fl. (SD)	11
2019/20:818	Per Ramhorn m.fl. (SD)	55
2019/20:1146	Lars Beckman (M)	
2019/20:1211	Erica Nädin och Johan Andersson (båda S)	
2019/20:1285	Magdalena Schröder (M)	1 och 2
2019/20:1656	Marta Obminska (M)	
2019/20:2788	Gudrun Brunegård m.fl. (KD)	2 och 5
2019/20:2909	Edward Riedl (M)	
2019/20:3069	Johan Forssell m.fl. (M)	4
2019/20:3093	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	3
2019/20:3106	Annie Lööf m.fl. (C)	2
2019/20:3108	Annie Lööf m.fl. (C)	3
2019/20:3117	Josefin Malmqvist och Niklas Wykman (båda M)	
2019/20:3171	Markus Wiechel (SD)	1
2019/20:3190	Mats Green m.fl. (M)	16
2019/20:3254	Fredrik Christensson m.fl. (C)	48
2019/20:3326	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	2